

LYRIKA
KAREL HLAVÁČEK *HRÁL KDOSI NA HOBOJ ...*

ZČÁSTI ČERPÁNO Z: L. LEDERBUCHOVÁ (1995. 1997)

OBVYKLEJŠÍ POSTUPY PRÁCE:

VÝRAZNÉ SOUSTŘEDĚNÍ SE NA HLEDÁNÍ VÝZNAMŮ BÁSNĚ, SMYSLU SDĚLENÍ.

- TRADIČNÍ – SPÍŠE DEDUKTIVNÍ - POSTUP: POJMENOVÁNÍ VÝRAZNÝCH RYSŮ BÁSNĚ JAKO TYPICKÝCH PRO H. POEZII:
 - HUDEBNOST (OPAKOVÁNÍ/ OBMĚŇOVÁNÍ SLOV/ZVUKOVĚ VÝRAZNÉ RÝMY), SITUOVANOST MEZI DEN A NOC, NOČNÍ NEURČITÉ KRAJINY, VYJÁDŘENÍ POCITŮ, PŘEDSTAV, OBRAZY SMUTKU, ÚNAVY, TLUMENÁ IRONIE, NÁLADOVOST, MELANCHOLIČNOST, TESKNOST, MONOTÓNNOST, STATIČNOST VERŠŮ, SVĚT SYMBOLŮ (*POZDĚ K RÁNU*, 1896)
- JINÉ MOŽNOSTI – SPÍŠE INDUKTIVNÍ:
 - ??? JAKÉ POCITY MÁ ASI BÁSEŇ VE ČTENÁŘI VYVOLAT?
 - ??? VYBERTE SLOVO/A , KTERÉ/Á PODLE VÁS VYSTIHUJÍ MYŠLENKY BÁSNĚ /VOLBU ZDŮVODNĚTE/:
 - DÁLKA, NOC, ZÁVOJ, LETIŠTĚ, SLZA, HARMONIE, TÍHA, LES, SLUNCE, ŠTĚSTÍ, NADĚJE, RADOST, MARNOST, NEKONEČNO, MĚSTO, ZPĚV
 - ??? JAK SI PŘEDSTAVUJETE *LYRICKOU POSTAVU* Z BÁSNĚ? CO BY TO MOHLO BÝT ZA ČLOVĚKA?
 - ??? CO SE DOZVÍDÁME O MÍSTĚ? CO ZNAMENÁ PRO VYZNĚNÍ TEXTU? (→ *LYRICKÁ SITUACE*)
 - → VYSLÍTE, ŽE JSOU SLOVA LHOŠTEJNOST A STRACH NAPSANÁ S VELKÝMI PÍSMENY?
 - ??? PROČ JSOU PODLE VÁS S VELKÝMI PÍSMENY SLOVA PASTEVEC A KRÁL?
 - ??? JIŠ V BÁSNĚ NĚCO, CO SE OPAKUJE? PROČ ASI? (→ *KOMPOZICE*)

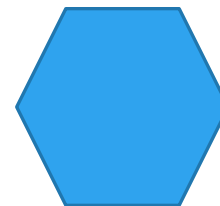
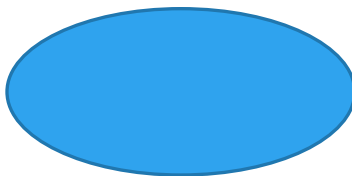
MENĚ OBVYKLÉ POSTUPY (PRÁCE S ATMOSFÉROU BÁSNĚ „VŠEMI SMYSLY“):

VYUŽITÍ PŘEDEVŠÍM PŘEDSTAV SLUCHOVÝCH

- *??? PŘEČTĚTE SI BÁSEŇ JEŠTĚ JEDNOU POTICHU. VNÍMALI JSTE VÍCE VÝZNAMY SLOV (PŘEDSTAVY, SMYSL) NEBO ZNĚNÍ SLOV (ZVUKY)?*
 - ATMOSFÉRA TVOŘENA ZVUKOVOU STRÁNKOU TEXTU, TEMATICKOU ROVINOU – PŘEDSTAVAMI VYVOLANÝMI DÍLČÍMI I KOMPLEXNĚJŠÍMI MOTIVY, VÝZNAMOVOU VRSTVOU TEXTU.
 - **DALŠÍ ÚKOLY A AKTIVITY** VYCHÁZEJÍ MOŽNOSTÍ PRÁCE SE VŠEMI SLOŽKAMI TVOŘÍCÍMI ATMOSFÉRU TEXTU – VNÍMÁNÍ RACIONÁLNÍ (VÝZNAMY) I SMYSLOVÉ (ZVUKY, PŘEDSTAVY).
- *??? KDYBYSTE MĚLI BÁSEŇ DOPROVODIT HUDBOU ODPOVÍDAJÍCÍ JEJÍ ATMOSFÉŘE, JAKÝ HUDEBNÍ NÁSTROJ BYSTE VYBRALI? JAKOU NAHRÁVKU BYSTE ZVOLILI? /POMALOU X RYCHLOU, HLASITOU X TICHOU, DISHARMONICKOU X HARMONICKOU APOD./*

- *??? VYJÁDŘETE ZNĚNÍ (ATMOSFÉRU) BÁSNĚ POMOCÍ KRESEBNÉ LINIE (POPŘ. POHYBEM RUKY). VOLBU ZDŮVODNĚTE!*

- MOŽNÁ NABÍDKA:

- VYUŽITÍ INTRATEXTOVÉ METODY (METODY DIDAKTICKÉ SUBSTITUCE): VLIV RYTMU A RÝMU NA ZNĚNÍ (HUDEBNOST) VERŠŮ:

- ÚPRAVA TEXTU – RÝMUJÍCÍCH SE SLOV:

- DNÍ - POBŘEŽNÍ **DNŮ** – POBŘEŽNÍ
- MOLLOVOU - UPLOVOU MOLLOVOU - **UPLAVAJÍ**
- TMÁCH - STRACH TMÁCH - **BÁZEŇ**
- NEPŘISTÁL - KRÁL NEPŘISTÁL - **PANOVNÍK**
- **CHVĚL** - **ZNĚL** **TŘÁS** - **ZVUČEL**

- ??? LÍBÍ SE VÁM UPRAVENÝ TEXT? ZDŮVODNĚTE.

VYUŽITÍ PŘEDSTAV ZRAKOVÝCH + DALŠÍCH SMYSLŮ

- *POKUSTE SE VYJÁDRIT ATMOSFÉRU BÁSNĚ (DOJEM Z TEXTU) BAREVNĚ. JAKÁ BARVA NEJLÉPE ODPOVÍDÁ VAŠEMU POCITU Z BÁSNĚ? /VOLBU ZDŮVODNĚTE/*
 - MOŽNÁ NABÍDKA: BÍLÁ, STŘÍBRNÁ, ŽLUTÁ, ZLATÁ, ORANŽOVÁ, SVĚTLÉ ČERVENÁ, TMAVOČERVENÁ, RŮŽOVÁ, FIALOVÁ, MODRÁ, MODROZELENÁ, ZELENÁ, ŠEDÁ, ČERNÁ ...
- *KTERÝ Z PŘEDMĚTŮ SE PODLE VÁS NEJLÉPE K BÁSNI HODÍ, ODPOVÍDÁ JEHO ATMOSFÉŘE? /VOLBU ZDŮVODNĚTE/*
 - NAPŘ.: NŮŽKY, OBLÁZEK, JEHLA, POLŠTÁŘEK, PLETACÍ DRÁT, ČERNÝ SAMET, HEDVÁBNÁ ŠÁLA PASTELOVÉ BARVY, TŘÍSKA ...
- *KDYBYSTE BÁSEŇ MOHLI VZÍT DO DLANĚ, JAKÁ BY ASI BYLA? /HMATOVÉ VJEMY/*